

تہذیب فرهنگ انتظام

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
لِبِنْيَةِ مُؤْمِنِينَ
اللّٰهُمَّ اعْلَمُ بِمَا فِي أَعْيُنِ الْمُؤْمِنِينَ

اللّٰهُمَّ اعْلَمُ بِمَا فِي أَعْيُنِ الْمُؤْمِنِينَ

تألیف : حمید پور عیسی

تبیین فرهنگ انتظار

حمید پور عیسی

انتشارات دهسا

سیر شناسنامه	پور عیسی، حمید، ۱۳۴۳-
عنوان پدیدآور	تبیین فرهنگ انتظار / نگارش و تالیف حمید پور عیسی.
مشخصات نشر	روشت، دهسرا، ۱۳۸۶، ۵۰ ص.
مشخصات ظاهری	ISBN : 978-964-8575-39-2
شامل	۵۰ ریال :
پادداشت	لیپا :
موضوع	محمد بن حسن(ع)، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق.
موضوع	مهدویت--انتظار.
رد بندی کنگره	BP ۲۲۴/۲۹۳۶:
رد بندی دیویس	۲۹۷/۲۶۲:
شماره کتابخانه ملی	۸۱۵ - ۴۲۷۲۰:

◀ نام کتاب : تبیین فرهنگ انتظار
◀ مؤلف : حمید پور عیسی
◀ ناشر : انتشارات دهسرا تلفن : ۰۲۱-۲۲۴۱۹۷۱ - ۰۲۱-۲۲۳۰۹۷۱
◀ طرح جلد : مجید رحمانی
◀ درویچیتی : زهره مهاجر
◀ نوبت چاپ : چاپ اول
◀ تاریخ انتشار : سال ۱۳۸۶
◀ شمارگان : ۱۰۰ جلد
◀ تعداد صفحات : ۶۴ صفحه
◀ قطع : رفقی
◀ لیتوگرافی : همراهان ۰۰۹۲۳-۰۹۱۳
◀ چاپ و صحافی : چاپ توکل ۰۱۸۲۳۲-۲۲۸۱۰
◀ شماره استاندارد بین المللی کتاب : ۰۲-۳۹-۸۵۷۵-۹۶۴-۹۷۸
▶ ISBN : 978-964-8575-39-2
◀ قیمت سراسر کشور : ۵۰۰ تومان

کلیه حقوق قانونی و شرعاً برای مؤلف و ناشر محفوظ است. هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق تکثیر تمام یا قسمی از این اثر را به صورت حروفچینی و چاپ مجدد، چاپ اقسست، پلی کپی، فتوکپی و انواع دیگر چاپ را ندارد و متخلصان به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از مؤلفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

بسم الله الرحمن الرحيم

(پیش درآمدی بر تبیین فرهنگ انتظار)

هوای عاطفه دنیا ابری است ، دلم گرفتار تنگ غروب است ، همواره به چشم هایم التماس می کنم که تا تو را ندیده اند کم سو نشوند ، خودم را پیوسته به دامان خواهش دست هایم می اندازم که روزی هزار بار نام تو را در مرکز قلبم با خط درشت بنویسد.

عمری است که مروارید انتظار را بر گلوگاه مژگانمان آویخته ایم. دل هامان در عطش آب حیات می سوزند و سینه تنگمان در قفس انتظار پرپر می زند، ما که با انتظار زاده شده ایم و با انتظار زیسته ایم گاه چون ماهی سرگردان در دریای انتظار شناوریم.

شبیم ایمان را با عصاره جان آمیخته ایم و گرد و غباری را که از سمت آمدن تو می وزد ، در دیدگان خویش نواخته ایم . انتظار، واژه ای است که معنای یک قاموس در آن نهفته است ، یعنی رویش بال های پرواز بر تن کبوتران ناز.

انتظار یعنی دل سپردن. یعنی اهتزاز بال های بلند سنجاقک حس ، یعنی سفر به نقطه تلاقی همه خوبی ها ، انتظار یعنی حاصل ضرب گل در ایستادن .

تمامی قلب را به قائم بخشیدن. انتظار یعنی فشردن دست های اتحاد و ایمان یکرنگی

انتظار یعنی انتقام گیری از دشمنان گل و آئینه و آب و مظلومیت. انتظار یعنی هر روز جوانه زدن در گلستان عشق هر روز آگاهی ، هر روز آمادگی برای دفاع از ساحت خورشید پنهان ، ماه و ستارگان آشکار .

انتظار یعنی تطهیر و شستن تن های غبار گرفته در رودهای جاری نور.
ای ماه روشن شب های زندگی ، ای روح هرچه تابندگی.

ای موعود همه منتظران ، برفصل انتظار نقطه پایان بکار و مرحم وصل برزخم
های هجران ما بگذار .

ای امید همه کسانی که در پی رهائی از این دنیای مادی و رسیدن به کامیابی و
سعادت حقیقی اند.

ای مهدی موعود (عج) بیا و همچون باران بر قلب بیابان ها بیار و بذر عدالت را
بر سرزمینهای فکر و اندیشه و قلب هایمان بریز تا جوانه های انسانیت و عشق به
معبد ابدی از آن سرزند و خورشید توحید، بر جان های پخته شده ما بتاخد تا رودی
روان و دریای خروشان شویم و گام هایمان برای نابودی هر آن چه رنگ و بوی
ستم و ظلم و دوگانگی دارد برداشته شود.

ابرها پیش از تو می بارند تا هوا، تازه تنفس شود.

گل ها پیش از آمدن تو شکوفا می شوند تا فضای زندگی انسان ها معطر شود.
ابرها، خود باران می شوند تا گونه های نورانی تو را بوسه زند. درختان پیش از
آمدن تو در هر فصلی که باشد به بار می نشینند تا به استقبال تو آیند.

بلبلان پیش از آمدن تو می خوانند تا دلنشیں ترین آواز را تقدیم حضور تو کنند
. رودها پیش از تو جاری می شوند، تا به زیبائی جریان ظهور تو پیوندند. دریاها
پیش از تو آرام می شوند تا شاهد آرام بخشی حضور تو باشند.

و زمین همه گنج ها و نهفته های با برکت خود را پیش از تو شکوفا می کنند تا
به میزانی قدم های تو بیایند.

عهد و پیمان های همه عشاق با حضور تو امضاء می شود تا سربداران عشق،
حجله شهادت و پرواز را در حضور تو بینندند.

نغمه های چکاوکان پیروزی و رهایی با ظهرور تو از چهارگوشه عالم هستی به
گوش می رسد و عدالت همچون نو عروسی زیبا بر قلب ها قطره های محبت می
نشاند. زیباترین سرودها با حضور تو گوش ها را می نوازد و قلب ها از خود
چیزی جز محبت را تراوش نمی کنند.

عدالت با تو زیبا می شود و طراوت شبیم های صبحگاهی با خورشید وجود تو
مژگان های انتظار ما را می تکانند و رنگین کمانِ عشقِ نگاه تو آسمان وجود ما
را از ستارگان امید پر می کنند.

وزش نسیم خنکای عطر وجودت همه هستی ما را معطر به عشقِ عدالت و نورِ
هدایت خواهد کرد.

تو نوری و هر کس به تو اقتدا کند، نورانی خواهد شد.

پس ای خورشید عدالت و نور و هدایت، وجود ظلمانی و تاریک ما را، از
رذایل و تیرگی برهان و ما را در کهکشان عشق هدایت قرار بده.

ای آفتاب گم شده طلوع کن و چشم انتظاران خسته را با هوای تازه جانی دیگر
بخش.

ماه منیر فاطمه بیا بیا شمس شموس فاطمه بیا بیا

فروغ سورانیا یابن علی مرتضی

سوار موج لاله ها برج نگاه سبز مایا بیا

یابن النبی المصطفی من تقم آل عبد

فیض رسول دو سرا	زیب رسول دو سرا
نور جهان ز نور تو	رسان از آن وجود تو
کوکب مکه و منی	مسيح اين زمان ييا ييا
لعل يمانى نگاه	نسم خوش نواز ما ييا ييا
تو مصلح و تو منجى اي	تو وارث و تو مالکي
خدا را ذخیره اي	صاحب قلب هاي ما ييا ييا
ظهور تو نور خداست	معطر از عشق خداست
عدالت اميد ماست	سرود سبز لاله هاي ييا ييا
سر و خرامان مني	آهوي مشكين مني
امام بر حق مني	حضور تو برجات ما ييا ييا
بلبل آرزوی ما	به عشق تو نفهمه سرا
ذکر نوای جان ما	ظهور تو نوید ما ييا ييا
ترا قسم به شوکت	به جاه، شاه و منزلت
به سوز ناله و غممت	متصل ارض و سما ييا ييا

تبیین فرهنگ انتظار:

معنای لغوی انتظار:

از ماده نظر است به چند معنی می آید :

- ۱- نگاه، مشاهده ، تماشا کردن ناظر - بیننده ، نگاه کننده - چشم
- ۲- به معنای تدبیر ، تأمل در کار - بصیرت ، آگاهی
- ۳- تاخیر انداختن ، مهلتی در کار بودن یا به معنای متربق بودن که گشاپشی در کار طرف پیدا شود . یعنی فعلًاً مهلت بدھید. مثلاً می فرماید:

« فانتظروا فانی معکم من المنتظرین »

متربق باشد که من با شما و متربق سرنوشت شما هستم.»

- ۴- توقع داشتن ، متوقع بودن

معنای اصطلاحی انتظار :

انتظار حالتی از ترکیب ایمان و اعتقاد به مبانی دین و ولایت و ظهور امام زمان (عج) یا موعود آخر الزمان است . حالت انتظار دو ویژگی را بهمراه دارد:

۱- از طرفی با شوق و علاقه به ظهور حکومت مصلحی در آخر الزمان که در فرهنگ شیعه این امر با همراهی اهل بیت (ع) که در گفتار و فرمایشات خود به آن تصریح فرمودند ، همراه است.

۲- تفر از وضع موجود (غیبت امام) و توجه به نقص و فساد و تباہی که وضع موجود را فرا گرفته است و در وجود انسان شعله ور است.

تفر از بی عدالتی و بی ایمانی ، تفر از جنگ و خونریزی ، مظلوم کشی و ستم روا داشتن ، حضور مستکبران و قدرتمندان در صحنه های بین المللی برای ارضای حسن جنایتکارانه خود و چپاول ثروت های انسانی و طبیعی مردم محروم و مستضعف - در گماء قراردادن مردم از حیث آگاهی بخشی و دانش افزائی دینی و محرومیت انسان از تفکر الهی و یگانه پرستی و توحید .

تفر از اشاعه فساد و فحشاء و تباہی و استفاده از تکنولوژی و دستاوردهای علمی برای نابودی افکار و اندیشه و ویرانگی بنیاد خانواده و اساس بشریت . و هم چون خفashان و شب پره های خون آشام چنگال های خود را بر بدن های نحیف و ضعیف انسانیت ، عدالت ، شرافت ، کرامت فرو برده اند تا شکم های نامتناسب و ورم کرده خود را از آن پر کنند.

دندان های تیز ستم را برداشت های به آسمان گرفته موحدان و الهیون فرو برده اند تا شاید بتوانند از این دست ها برای افزایش قدرت های پوشالی خود اجاره نشینی کنند.

بشر امروز خود را در مقابل همه این ها متنفر می بیند و در صد نجات خود از این منجلاب متعفن است.

با توجه به معنای اصطلاحی انتظار می توان دو گونه انتظار را بیان کرد:

- ۱- انتظاری که سازنده ، تحرک بخش و تعهد آور است و این نوع انتظار براساس آنچه در تعالیم بلند و عالی اهل بیت (ع) و مucchomien آمده است با فضیلت ترین رفتارها و عبادات است .

چنانچه رسول گرامی اسلام (ص) فرمود:

«بر توین اعمال امت من انتظار فرج است»

هم چنانکه حضرت امیر (ع) می فرماید:

«انتظروا الفرج و لا تيأسوا من روح الله فان احب الاعمال
الى عزو جل انتظار الفرج»

«شما منتظر گشایش و فرج باشید و از خدا مأیوس نشوید - هوای
یاس و نا امیدی از خدا بر شما غلبه نکند پس بدرستی که محبوب ترین کارها
نzed خداوند انتظار فرج است.»

و رسول گرامی اسلام(ص) در روایتی دیگر می فرماید:

«انتظار الفرج بالصبر ، عباده»

این برداشت از انتظار حلقه ای از حلقات مبارزه اهل حق و اهل باطل است که به پیروزی اهل حق می انجامد. سهیم بودن یک فرد در این سعادت و پیروزی موقوف به این است که آن فرد علماً و عملاً، در گروه اهل حق باشد.

۲- انتظاری که ویرانگر ، فلنج کننده و همراه با نوعی ابا حیگری است که عده ای معتقدند باید فساد و فحشاء و ظلم ها رواج پیدا کند و گسترش یابد.

باید در جامعه تبعیض ها و اختناق ها و حق کشی احیاء شوند و باید کمک کرد تا آن ها گسترش یافته و رواج پیدا کند و این عاملی برای انفجار خواهد بود و ظهور شکل می گیرد، در این دنیا حقیقت طرفداری ندارد، در این هنگام دست غیب برای نجات حقیقت از آستین بیرون می آید و آن زمان است که اصلاحات صورت می گیرد؛ لکن قبل از آن باید دست به هیچ اصلاحی زد هر اصلاحاتی محکوم و تبلیغ و فراخوانی مردم به رعایت مقررات و آداب یا اجرای حد و حدود الهی ممنوع و محکوم است و باید تعطیل شود و ابا حیگری را باید ترویج کرد، اهل تساهل و تسامح بود و هر چیزی را باید مباح شمرد، حلال و حرام باید رعایت شود محرم و نامحرم باید آمیخته شوند و هر آنچه رنگ و بوی خوب شدن را دارد باید برچید.

این محصول برداشت از دو تفکر است لکن آنچه از آیات قرآن و روایات معصومین (ع) بر می آید، انتظاری است که بشریت دارد انتظاری سازنده، تعهد آور و تحرک بخش است و همراه با عمل صالح و اعتقاد و ایمان راسخ به حد و حدود و مقررات الهی و اجرای آن ها.

آیاتی همچون سوره نور / ۵۵ که می فرماید:

« وَعْدُ اللَّهِ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيُسْتَخْلِفُنَّكُمْ فِي الْأَرْضِ »

« خداوند به کسانی که ایمان آورده اند و عمل صالح و نیکو و شایسته انجام داده اند هر آینه به زودی جانشینی و حاکمان روی زمین قرار می دهد.»

که این حاکمیت در سوره قصص / ۵ تصریح شده است که فرمود:

« نَرِيدُ أَنْ نَمْنُ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضْعَفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئْمَهُ وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارثِينَ وَنُمْكِنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ »

« اراده کرده ایم، کسانی که در روی زمین به استضعفاف کشیده شده اند و فرو دست باقی مانده اند حاکمیت بخشیم و آنان را پیشوایان و وارثان روی زمین گردانیم و در زمین به آن ها قدرت دهیم.»

هم چنان که در سوره انبیاء / ۱۰۵ فرمود:

« أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادُ الْمُصَالِحِينَ »

« بدرستی که وارثان زمین کسانی اند که بندگان صالح خدا هستند.»

همانطوری که در سوره اعراف / ۱۲۸ به بندگی خدا اشاره شده است فرمود:

« أَنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يَرْثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ »

«بدرستی که زمین از آن خداست و کسانی که از بندگان خدا باشند برآن حاکمیت پیدا می کنند (خدا بندگان خود را وارث آن می گرداند) و عاقبت کار از آن متفقین و پرهیزگاران است.»

در روایتی از امام صادق آمده است که فرمود:

«من دین الائمه الورع و العفة و الصلاح ... و انتظار الفرج
بالصبر»

«روش و راه دین بزرگان و پیشوایان ، پارسایی ، عفت و پاکدامنی و اصلاح امور و انتظار فرج صبورانه است.»

از این آیات و روایات آن چه استبطاط می شود انتظار کشیدن انسان برای ظهور حضرت مهدی (عج) باید همراه با اصلاحات ، پارسایی - عمل صالح - ایمان به خدا و آورده های رسولان و انبیاء الهی و انجام واجبات و ترک محرمات است. چرا که بندگی خدا بدون رعایت علمی و عملی حدود مقررات و شرعیات امکان پذیر نیست و به هیچ وجه با اباحی گری و تسویج و غوطه ورشدن در فساد و تباہی و فحشاء سازگاری ندارد . انسان نمی تواند در دریای لجن آلود و متعفن شناگری پاک و مطهر باشد و ادعا کند که به ساحل انتظار و فرج و ظهور می رسد ، لکن پاک دامنی و طهارت و نظیف و خوشبو بودن از آن انسانیت و عدالت و بندگی خداست و این ادعای کاذب و دروغین و گزارفی بیش نیست و در حد امکان و احتمال هم نمی باشد لذا ادعای پوچ و بی معنا است .

منتظر حقيقى، دنبال حقائق است و حقيقى جزء از منشاء ذات الهى سرچشمه نمى گيرد و کسی مى تواند حقائق را دريابد که به آن سرچشمه الهى خود را متصل نماید و جزء «**الا عبادک منهم المخلصين**» باشد. یعنی خود را از همه أغوا، حيله ها و وساوس و اعمال شيطانى رهایی بخشد و به سرزمين نورانى شريعت الهى گام نهد تا به سعادت ابدی برسد.

با توجه به مطلب مذکور و جمع بندی از معانی لغوی و اصطلاحی می توان اين ويزگيهها را از اين معانی ذكر كرد.

۱- انديشيدن در فرهنگ انتظار نقطه اوچ است و راس هرم قرار دارد. معنائی از تامل تدبیر و تفکر در آن موج می زند. به اين معنا که انسان منتظر به واقعه ی که در آينده اتفاق می افتد ايمان دارد و می انديشد که چرا منتظر است و در انتظار چه کسی؟ چرا باید او بیايد و اگر آمد با او چه کاري دارد؟ و یا در آينده وظيفه او چيست؟

و یا حال که در انتظار او نشسته است و چشم به راه است وظيفه او در مقابل آمدن او چيست؟ و ده ها سوال ديگر که از مخزن انديشه و تفکر او برمی خizد و باید برای آن ها پاسخی پیدا کند، او می انديشد که اگر او آمد چه نوع اموری را باید با او در میان بگذارد؟

به يقين اين امور که در بين است باید آماده باشد و علاوه بر آن، امور آماده باید با اينده، اهداف، رسالت او ساخته داشته باشد فلسفه وجودی او باید درك شود؛

لذا اولین اصل و ویژگی در فرهنگ انتظار تامل و تفکر و اندیشیدن و معرفت پیدا کردن نسبت به منتظر و آگاهی به امری مهم و همساز و همراه با فلسفه وجودی حضور اوست، که اولاً اقامه عدل و داد است و ثانیاً در سایه سار عدالت، اجرای قوانین الهی و دینی و عمق بخشیدن به آورده‌های انبیاء و توصیه‌ها و شریعت اولیاء و ائمه اطهار(ع)؛ لذا انسان منتظر متفکر است و متدبیر.

این انسان وقتی اهل تفکر و تدبیر و معرفت شد قدم به سوی تکامل و تعالیٰ قدم بر می‌دارد چون اولین مرحله حرکت انسان به سوی تکامل از شناخت و تفکر و معرفت شروع می‌شود، زمانی که تصمیم گرفت به سوی تکامل و تعالیٰ پیش برود متحرک می‌شود و حرکت می‌کند وقتی حرکت کرد چون به سوی یک امر متعالی و متكامل پیش می‌رود و کمال جوئی جزء فطرت اوست، گرایش و تمایل او شدت می‌گیرد و پتانسیل حرکت او زیاد می‌شود. لذا شتاب می‌گیرد؛ وقتی شتاب گرفت، یعنی موجودی شده است پویا و در این میان وقتی در حال حرکت است با هرچه سد راه او باشد و او را از این حرکت شتابان به سوی تکامل و تعالیٰ باز دارد مبارزه می‌کند، مجاهده می‌کند؛ لذا شخص منتظر مبارز است و مجاهد و چون طی کردن راهی طولانی و رسیدن به هدف بلند مدت نیاز به تلاش و کوشش دارد و عبور از سختی‌ها و موانع صعب العبور فردی و اجتماعی، لذا می‌شود مجاهد، مجاهد چی؟

مجاهد در راه رسیدن به تکامل و تعالیٰ، به سوی هدف خلقت.

از این روی با ایستایی - جمود، تحجر که موانع حرکتند مبارزه می‌کند لذا شخص منتظر هم مبارز است و هم مجاهد و اهل تحرک و جهاد و این‌ها عوامل برای برتری و فضل این گروه از انسانهاست و در قرآن کریم بیان شده است؟

خداوند متعال در قرآن کریم در سوره نساء ۹۵ فرمود:

«**فضل الله المجاهدين على القاعدين أجرًا عظيماً**»

«خداوند مجاهدان و مبارزان را بر انسان های بی تحرک و نشسته برتری داده است و برای آنان اجری بزرگ و ثوابی عظیم است.»

در این میان نه تنها شخص منتظر مبارز است و مجاهد بلکه پیراسته و آراسته و نظیف و شفاف هم هست از هر نوع آلودگی و غبار گرفتگی مبرا است، او مانند آب روانی شده است شفاف و زلال، آب روان نه تنها خود پاک است هر چیز نجس و ناپاکی را هم پاک می کند و نظافت را به او برمی گرداند.

آب روان و در حال حرکت بوی تعفن به خود نمی گیرد، ناپاکی ها و آلودگی ها را در بین راه یا به کناری می زند و یا آنها را تبدیل به موجودی پاک می کند.

لذا در درون آب روان و متحرک هرگز علف های هرزه و موجودات ناپاک رشد نمی کنند. این بر که است که وقتی روان نیست هرگونه ناپاکی در آن جا رشد می کند، لذا شخص منتظر نه خود مفسد است و نه جامعه را فاسد و نه خود متغیر را تحمل می کند او مبارز است و مجاهد و پیراسته و آراسته و پاک و زلال و شفاف.

موضوع اصلاحات و اصلاح گری در فرهنگ انتظار :

از ویژگی های شخص منتظر و از خصوصیات فرهنگ انتظار اصلاحگری است. یعنی شخص منتظر نه تنها خود را اصلاح می کند بلکه مصلح هم هست چون منتظر با منتظر باید سازگاری و سنتی داشته باشد ، منتظر مصلح کل اجتماع است پس باید منتظر هم خود اصلاح شود و هم رنگ و بوی منتظر را داشته باشد. یعنی تفکر ، اندیشه و اعمال او مصلحانه و اصلاح گرایانه باشد.

قرآن کریم در سوره انبیاء / آیه ۱۰۵ ویژگی های وارثان روی زمین را بیان می کند و می فرماید:

« و لَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادُنَا الصالحون »

مصلحان واقعی و اصلاح گران حقیقی در جامعه دینی کسانی اند که اول عباد و بنده خدا باشند و سرتسلیم در برابر اوامر و نواهی و دستورات الهی فرود آورند؛ لذا جامعه ای که دینی است و ادعای دین داری و اصلاح طلبی می کند نباید نمادها و شاخص های مفاسد اجتماعی را ترویج کند. مهدی موعود « عج » او بزرگ مصلح عالم و آدم است مگر او با مفاسد اجتماعی ، سیاسی ، فرهنگی ، اقتصادی مبارزه نمی کند ؟

پس اگر منتظر و در انتظار ورود مبارک او هستیم اول باید عبد و بنده خدا باشیم و با داشتن رسماً بندگی به گردن به اصلاح جامعه و افراد پردازیم . بعد اصلاحگری را شروع کنیم (عبادی الصالحون) .

پس فرهنگ انتظار با ترویج فساد و منکرات سازگاری ندارد، آن چنان که برداشتی از آن وجود داشت که باید زمین پر از فساد و فحشاء و ظلم و جور شود تا انفجاری صورت پذیرد و مردم نجات پیدا کنند. این برداشت غلطی از ظهور و انتظار است. زیرا زمین از آن صالحان است، صالحانی که بنده خدا هستند نه بنده زر و زور و تزویر و ریا و نفاق و رانتهای گوناگون اجتماعی یا بنده قدرت و فساد و تباہی.

خداوند در سوره اعراف ۱۲۸/ می فرماید:

«استعینوا بالله و اصبروا ان الارض لله يورثها من يشاء من عباده و العاقبه للمتقين»

«از خداوند استعانت بجوئید و در کارها صبر کنید بدروستی که زمین برای خدا و از آن اوست و هر زمانی که بخواهد بندهای خود را وارث آن می گرداند و عاقبت امور از آن متقيان و پارسایان است.»

باید به دو نکته اين آيه توجه داشت.

۱- عباد خدا

۲- تقواي الهى در همه ابعاد فردی و اجتماعی.

و اين تاكيد قرآن بر ويژگی انسانهاي متظر است و تعليم فرهنگ عالي قرآنی است که در دعاهای ماثوره وارد شده است که در دعای امام زمان (عج) می خوانیم:

« وَجَعَلْنَا فِيهَا مِنَ الدُّعَاهِ إِلَى طَاعَتِكَ وَالْقَادِهِ إِلَى سَبِيلِكَ »

۱- دعوت کننده دیگران به طاعت تو باشیم .

۲- راهنمای قائد و پیشانگ از دیگران در راه تو باشیم .

لذا با توجه به آیه ۱۰۵ سوره انبیاء و آیه ۱۲۸ سوره اعراف موضوع اصلاحات در فرهنگ انتظار جایگاهی ویژه دارد و ویژگی مصلحان و پیشتازان در عرصه اصلاحات در این آیات بیان شده است.

و آن اینکه انسان اول باید بنده خدا باشد یعنی خود را در آب زلال دین شستشو دهد، پاک کند ، آراسته کند ، خود دست به عمل صالح بزند. بعد دیگران را دعوت به عمل صالح و اصلاح گری کند، نه تنها عمل صالح باشد باید ایمان و اعتقاد به آن عمل هم داشته باشد. یعنی عمل هدف دار و با نیت الى الله و نتیجه آن هم احیاء حیات طیبه و پاک است یعنی اگر اصول کار در جامعه اسلامی رعایت شود، نتیجه آن حیات و زندگی است . قرآن کریم در سوره نحل آیه ۹۷

می فرماید:

« مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكْرِ أَوْ أَنْثِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيهِ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنُجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِالْحَسْنَى مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ »

« کسی که عمل صالح انجام می دهد اعم از مرد و زن در حالیکه ایمان به خدا دارد پس به او حیات طیبه عطا می کنیم و به آنچه عمل کرده اند به بهترین وجه پاداش می دهیم . »

یعنی شخص مصلح هم باید حسن فعلی داشته باشد و هم حسن فاعلی. پس می توان گفت از کار کردهای عالی و مثبت فرهنگ انتظار رساندن جامعه بسوی حیات طیبه است یعنی زندگی و حیاتی دور از مفاسد و منکرات و خبائث. فرهنگ انتظار و جامعه منتظر نباید جلوه ها و نمودهای فساد را در خود داشته باشد این ها شاخص های جامعه منتظر است.

در دعای امام زمان (عج) می خوانیم:

«اللَّهُمَّ إِنَّا نُرْغِبُ إِلَيْكَ فِي دُولَةِ كَرِيمِهِ تَعْزِيزِ بَهَا الْإِسْلَامَ وَ أَهْلَهُ
وَ تَذْلِيلِ بَهَا النَّفَاقَ وَ أَهْلَهُ»

منتظران واقعی کسانی اند که در صدد عزت بخشی و سربلندی اسلام باشند به اهل دین و اسلام عزت بیخشنند، مومنان را عزیز و سربلند و عمل ایمانی را ترویج و مردم را به سوی ایمان دعوت کنند و باید به این موضوع اعتقاد داشته باشند، که عزت و سرافرازی در سایه ایمان به خدا و رسول او تحقق پیدا می کند چنان که در سوره منافقون آیه ۸ آمده است:

«وَ لِلَّهِ الْعَزَّةُ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ لَكُنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ»
«عزت از آن خدا و آز آن پیامبر او و از آن مومنان است لیکن این منافقانی داتند» و عزت در سایه ایمان به خدا

و در سوره فاطر ۱۰ تاکید شده است:

«مَنْ كَانَ الْعَزَّةَ فَلَلَّهِ الْعَزَّةُ جَمِيعًا»

«هر کس سربلندی و عزت می خواهد سربلندی و عزت از آن

خداست»

از ویژگی مهم فرهنگ اصلاح طلبی و اصلاح گری انتظار ، از بین بردن نفاق ، دورویی و ریا در جامعه متظران است نفاق بعنوان یک انحراف و یک بیماری معروف شده است ، لذا فرهنگ انتظار با ویروس و بیماری نفاق سازگاری ندارد و شخص منافق ، هرگز در فرهنگ انتظار جایگاه و موقعیتی ندارد و اگر جامعه ای ادعا کرد که من جامعه منتظر هستم ولی خود در ابعاد گوناگون و نفاق و دورویی را پرورش می دهد این ادعا پذیرفتنی نیست.

* * *

فرهنگ انتظار و حیات طیبه :

قرآن کریم، هدف از نزول آیات الهی و کلام خدا به وسیله انبیاء و ابلاغ آن را به بشر ، رسیدن انسان به یک حیات حقیقی و پاک و دور از همه آلودگی های دنیایی و نفسانی بیان می کند. چنانچه قرآن کریم در سوره انفال / ۲۴ می فرماید:

« يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِبُوا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ إِذَا دُعَاكُمْ لَمَا يَحِيِّكُمْ»

« ای کسانی که ایمان آوردید. دعوت خدا و رسول او را اجابت کنید. زمانی که شما را دعوت کردند، زیرا می خواهند شما را زنده کنند و به شما حیات بیخشند.»

امام مهدی « عج » رسول و حجت خدا برای هدایت بشر و مردم به سوی خدا می باشد زیرا رسالت او جدای از رسالت انبیاء و رسولان الهی نیست . او مصدق این آیه شریفه است که در سوره توبه آیه ۳۳ آمده است :

«هو الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَ دِينَ الْحَقِّ لِيُظَهِّرَ عَلَى الَّذِينَ كَلَّهُ وَ لَوْكَرَهُ الْمُشْرِكُونَ»

«با توجه به آیات مذکور، او دعوت کننده به سوی خدادست و دعوت به سوی خدا به انسان حیات می بخشد و حیات واقعی انسان یعنی همان حیات در سایه دین خدا و عمل به دستورات الهی .»

این حیاتی که انسان در سایه فرهنگ انتظار به آن می رسد، حیات معمولی و دنیایی و از سنج حیات دیگر موجودات و مخلوقات نیست. بلکه حیاتی است طیبه و پاک ، و دور از هر گونه آلودگی و زشتی ها و این حیات طیبه و پاک در گرو عمل صالح و ایمان به خدادست، چنانچه در سوره نحل آیه ۹۷ آمده است :

«مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكْرِهِ أَوْ إِنْشَاءِهِ وَ هُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنْ يُحِينَهُ حَيَاةً طَيِّبَةً»
«حیات از سنج حیات نورانی ، پاک و منزه از هر گونه تعفن و آلودگی .»

البته نصیب هر کس نمی شود کسانی که عمل صالح انجام دهند و اعتقاد و ایمان به خدا و رسول او داشته باشند و به اوامر و نواهی او گردن نهند و مطیع و تسليم اوامر خدا و رسول او باشند تربیت آن ها و اعمال آن ها رنگ و بوی ایمانی و خدایی داشته باشد و الا تربیت پذیری ویژگی خاص انسان نیست، بلکه همه موجودات تربیت پذیرند، از جمله انسان، لکن تربیت انسان در سایه ایمان به خدا ارزش واقعی پیدا می کند .

در فرهنگ انتظار است که انسان وقتی حیات پیدا کرد و حیات او حیات طیبه شد عزت و سربلندی و عظمت پیدا می کند چنانچه بخشی از بحث آن گذشت

و نتیجه دیگر آن صعود عمل صالح همراه با ایمان بسوی عالم ملکوت است و در بارگاه الهی مورد قبول واقع می شود هم چنان که در سوره فاطر آیه ۱۰ می فرماید:

«من کان یرید العزه جمیعاً فللہ العزه جمیعاً الیه یصلدالکلم
الطیب و العمل الصالح یرفعه»

«و وقتی عزت خدایی پیدا کرد موجودی پاک و طیب می شود و وجود پاک است که صعود پیدامی کند و اگر پاک نباشد قابل فیض نیست و صعود پیدانمی کند و در واقع او هیچ ارزش و اعتباری ندارد.»

و وقتی عزت پیدا کرد و بالا رفت ، صعود کرد ، دائمی و زوال ناپذیر می شود از سنخ باقیات شود زیرا او خدایی شده است و از عالم طبیعت نیست، و این مطلب در سوره نحل / ۹۶ بیان شده است:

«ما عندکم ینفذ و ما عندالله باق «
«آنچه پیش شما است تمام می شود و آنچه نزد خداست باقی و پایدار می ماند.»

پس انسان راه یافته به ملکوت خدا دیگر محکوم به فنا و زوال نیست بلکه ابدی و سعادتمند می شود و این تحقق فرمایش رسول گرامی اسلام(ص) است که فرمود :

«شما برای بقاء آفریده شده اید نه برای فنا . پس یکسی از پیامدهای حضور در صحنه انتظار بقا و جاودانگی است.»

فرهنگ انتظار و توجه به دین و دینداری :

فرهنگ انتظار با بی دینی و ولنگاری و ترویج فساد و فحشاء ، ظلم و منکرات سازگاری ندارد.

قال رسول الله (ص) :

والذى بعثتني بالحق بشيراً ليغيبنَ القائم من ولدى بعد معهود
اليه منى ، حتى يقول اكثرا الناس : ما لله في آل محمد (ص) حاجه و
شك آخرون في ولادته فمن ادراك زمانه فليمسك بدينه ولا يجعل
للسatan فيه سبلا بشكه فيزيله عن ملته و يخرجه من دينى ، فقد
اخراج ابويكم من الجنه من قبل و ان الله عز و جل حعل الشياطين اولياء
للذين لا يومنون .

پیامبر اکرم (ص) فرمود:

« سوگند به خدایی که مرا براستی برای بشارت برانگیخت ، قائم
فرزندان من ، بر طبق عهده که با او شده ، غایب می شود به طوری که اکثر
مردم خواهند گفت ؟ خدا به آل محمد (ص) نیازی ندارد و دیگران در اصل
تولدش شک می کنند . پس هر کس زمان غیبت را در ک نمود باید دینش را
نگهداری کند و نگذارد شیطان از طریق ایجاد شک ، براو مسلط شود و او را از
ملت من جدا کرده و از دین خارج سازد . چنان که قبلًا پدر و مادر شما را از
بهشت بیرون کرد . خداوند شیطان را دوست و فرمانروای کفار قرار داده است .^۱

یمین تمار می گوید:

کنا عند ابی عبد‌الله «ع» جلوساً فقال لنا : ان لصاحب هذا الامر غیبه المتمسک فیها بدینه کالخارط للقتاد^۱ ثم قال - هكذا بیده فایکم یمسک شوک القتاد بیده ؟ ثم اطرق هلیا، ثم قال: ان لصاحب هذا الامر غیبه فلیتلق الله عبد و لیتمسک بدینه .

« یمین تمار می گوید: خدمت امام صادق (ع) نشسته بودیم ، به ما فرمود : همانا صاحب الامر را غیبی است، هر که در آن زمان دینش را نگهدارد مانند کسی است که درخت قتاد را با دست بترشد .

پس فرمود: کدام از شما می تواند خار آندرخت را با دستش نگه دارد؟ پس اند کی سر به زیر انداخت و باز فرمود: همانا صاحب الامر را غیبی است هر بندۀ ای باید از خدا پروا کند و به دین خود متمسک باشد.»^۲

^۱- قتاد درختی است که خار بسیار دارد و خارهایش مثل سوزن است و تراشیدن خارش به این طریق است که یک دست را بالای شاخه محکم گرفته و دست دیگر تا پایین بکشند و این جمله در عرب مثلی است برای انجام کارهای دشوار و سخت.

^۲- اصول کافی ج ۲ باب الغیه حدیث ۱ - ص ۱۳۲

قرآن کریم در سوره صفحه ۱۰۹ و ۱۱۰ / می فرماید:

«هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَ دِينَ الْحَقِّ لِيُظَهِّرَهُ عَلَىٰ كُلِّهِ
وَ لَوْكَرَهُ الْمُشْرِكُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدْلَكُمْ عَلَىٰ تِجَارَهُ وَ تَنْجِيَّكُمْ
مِّنْ عَذَابِ الْيَمِّ تَوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ وَ تَجَاهِدُونَ فِي السَّبِيلِ بِاِمْوَالِكُمْ وَ
أَنْفُسِكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ.»

«او خدایی است که رسول و حجت خود را برای هدایت و بیان دین حق فرستاد تا او را برهمه ادیان غالب سازد هرچند مشرکان کراحت داشته باشند.
ای کسانی که ایمان آورده اید آیا شما را بر تجارتی راه نمایم که شما را از عذایی دردناک می رهاند؟ به خدا و فرستاده او ایمان آورید و در راه خدا با مال و جانتان جهاد کنید و اگر بدانید این برای شما بهتر است.»

این آیات شریفه راههای نجات انسان و هدایت او را بیان می کند شاید سخت ترین و دشوارترین عذایی که بشر امروز آنرا تحمل می کند، بسی دینی و بسی توجهی به امور مذهبی و اعتقادی است، انسان امروز از بی خدایی رنج می برد و در آتش جاهلیت متمن و شرک و بت پرستی مدرنیسم و پست مدرنیسم می سوزد و خاکستر او برای خدایان حاکم روی زمین به ارمغان می رود.

علی بن جعفر از برادرش موسی بن جعفر (ع) نقل می کند که فرمود:
اذا فُقدَ الْخَامِسُ مِنْ وُلْدِ السَّابِعِ فَاللَّهُ فِي أَدِيَانِكُمْ لَا يَزِيلُكُمْ
عَنْهَا أَحَدٌ يَا بْنَى أَنَّهُ لَابْدُ لِصَاحِبِ هَذَا الْأَمْرِ مِنْ غَيْبِهِ حَتَّىٰ يَرْجِعَ عَنْ
هَذَا الْأَمْرِ مِنْ كَانَ يَقُولُ بِهِ ، انْمَا هُنَّ مَحْنَةٌ مِّنَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ امْتَحِنْ بِهَا
خَلْقَهُ ، لَوْ عِلْمَ أَبْوَكُمْ وَاجْدَادَكُمْ دُنْيَا أَصْحَّ مِنْ هَذَا لَا تَبْعُوهُ .

«هرگاه پنجمین فرزند هفتمین ناپدید شود راه خدا نسبت بدینتان مواطن باشید، مبادا کسی شما را از دینتان جدا کند، پسر جان ناچار صاحب الامر غیبی کند که معتقدین به امامت هم از آن برگردند.»

همان‌ا مر غیبیت یک آزمایشی است از جانب خدای عزوجل که خلقش را به وسیله آن بیازماید، اگر پدران و اجداد شما دینی درست تر از این دین سراغ داشتند از آن پیروی می‌کردند (پس اگر دیگران بواسطه طول غیبت امام از دین برگشتند شما ثابت و پای بر جا باشید).^۲

این روایات و آیات بیانگر این امر است که در آخر الزمان میزان معرفت و شناخت مردم نسبت به دین آن قدر کاهش پیدا کرده و ضعیف می‌شود که مردم در خصوص مسائل دینی تردید می‌کنند و یا به آن عمل نمی‌کنند.

چنانچه امروز شاهد عدم رعایت حلال و حرام خدا، ارتباط زن و مرد، اختلاط محروم و نامحرم، عدم رعایت مسائل اخلاقی، ترویج و ترغیب مردم به امور حرام و غیر شرعی هستیم.

دین، زمانی از دست انسان گرفته شده و انسان از دین خارج می‌شود که امور غیر دینی برای او ترجیح داشته و پیرو انحرافات غیر دینی شود و در واقع انسان خود را از حد و حدود و تابعیت قوانین شرعی خارج و آنچه از ناحیه هوایی نفسانی و ساوس شیطانی به او می‌رسد تبعیت و پیروی کند یا این که تابع خواسته‌ها و هوایها و تمایلات خود باشد براساس آنچه که از معارف دینی و تعالیم اهل بیت (ع) برمی‌آید، یکی از ویژگی‌های پیش از ظهور حضرت

مهدی (عج) پر شدن زمین از ظلم و جور و نابسامانی ها و خبائث است. چنان که حضرت امیرالمؤمنین (ع) در روایتی می فرماید:

«**هُوَ الْمَهْدُوا إِلَيْهِ الْأَرْضُ عَدْلًا وَ قَسْطًا كَمَا مَلَّتْ جُورًا وَ ظُلْمًا**»^۱

«او همان مهدی است که زمین را از عدل و داد پر می کند. چنان که از جور و ستم پر شده باشد.»

برخی از آیات قرآن کریم که بر اساس راهنمایی های روایی، تاویل به دوره ای آخر الزمان می شود براین نکته اشاره دارند که دین پسندیده جایگزین همه اعتقادات، باورها و نظرات ساخته و پرداخته می شود و در برخی از آیات تصریح شده است که مردم از حقایق به دورند و تابع حاکمان و نظریه سازان و دین پردازان خود هستند.

در سوره نور آیه ۵۵ خداوند می فرماید:

«وَ عَدَ اللَّهُ الَّذِينَ أَمْنَوْا مِنْكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَسْتَخْلِفُنَّكُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لَيْكُنْ لَهُمْ دِينُهُمُ الَّذِي أَرْتَضَى لَهُمْ وَ لَيَبْدُلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا»

«و خداوند به کسانی که از شما که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند و عده فرموده است که حتماً آنان را در زمین جانشین خود قرار دهد. همان گونه که کسانی را که پیش از آنان بودند جانشین خود قرار داد و آن دینی

را که برایشان پسندیده است به سودشان مستقر کند و بیشان را به ایمنی مبدل گرداند. و برهمه مومنان پس از خوف و اندیشه از دشمنان ایمنی کامل دهد» در روایات فراوانی آمده است که بندگان صالح وارثان زمین، همه یاران حضرت مهدی (ع) می باشند.

تفسران تاکید دارند که آیه اشاره به حکومت حضرت مهدی (ع) است که شرق و غرب جهان زیر لوای حکومتش قرار می گیرد و آین حق در همه جانفود می کند و ناامنی و خوف از پنهانی روزگار محو می شود.

علامه طباطبائی علیه الرحمه می فرماید:

«خدای سبحان به کسانی که ایمان آورده و عمل صالح انجام می دهد و عده می دهد که به زودی جامعه ای برایش تکوین می کند که جامعه ای به تمام معنا صالحی باشد و از همه ای تگ کفر و نفاق و فسق پاک باشد زمینی را ارث می برند و در عقاید افراد آن و اعمالش جز دین حق چیزی حاکم نباشد.

امین زندگی می کنند ترس از دشمن یا خارجی نداشته باشند از کلیه نیزگ بازان و ظلم ستمگران و زورگویی زورگویان آزاد باشند. این مجتمع طیب و ظاهر باصفاتی که از فضیلت و قداست دارد هرگز تاکنون در دنیا منعقد نشده و دنیا از روزی که پیامبر (ص) مبعوث به رسالت گشته تاکنون چنین جامعه ای به خود ندیده لاجرم اگر مصدقی پیدا کند در روزگار حضرت مهدی (ع) خواهد بود. چون اخبار متواتره ای از چنین جامعه ای خبر می دهد»^۱

آنچه که اشاره شد نشان از سختی دینداری در دوران پیش از ظهور است و آنچه هم که از برخی آیات و روایات برمی آید، دوران پیش از ظهور دورانی سخت و پر فراز و نشیب برای دین و دینداران است آنچنان که دین سازی و دین آوری کاری سهل و آسان می شود و هر کس براساس تفسیر و تاویل خود بر آئین الهی وارد شده و حتی دیدگاه و نظر خود را بر قرآن ترجیح می دهند.

امیرالمؤمنین در خطبه ۱۳۸ می فرماید:

«**يَعْطُفُ الْهُوَى عَلَى الْهُدَى إِذَا عَطَفُوا الْهُدَى عَلَى الْهُوَى وَ يَعْطُفُ الرَّأْيُ عَلَى الْقُرْآنِ إِذَا عَطَفُوا الْقُرْآنَ عَلَى الرَّأْيِ .»**

«او - حضرت مهدی (عج) خواسته ها را تابع هدایت وحی می کند ، هنگامیکه مردم هدایت را تابع هوس های خویش قرار می دهند ، در حالی که به نام تفسیر نظریه های گوناگون خود را بر قرآن تحمیل می کنند او نظریه ها و اندیشه ها را تابع قرآن می سازد.»

و در فرازی دیگر از این خطبه فرمود:

«**فَيَرِيكُمْ كَيْفَ عَدْلُ السَّيِّرَهُ وَ يَحِيَيِّ مِيتَ الْكِتَابِ وَالسَّنَهِ**
 «پس عدالت و دادگستری را به شما می نمایاند و قوانین مرده قرآن و سنت را باز دیگر زنده می کند .»

در کتاب بحار الانوار جلد ۸۵ آمده است که:

«**وَ ابْدِيَ مَا كَانَ بِنْدَهُ الْعُلَمَاءُ وَرَأَيَ ظَهُورُ هُمْ مِمَّا أَخْذَتْ**
مِثَاقِهِمْ عَلَى أَنْ يَبْيَنُوهُ لِلنَّاسِ وَ لَا يُكْتَمُوهُ .»

« مهدی (ع) آشکار می سازد و مسائل و حقایقی را که عالمان آن ها را پس پشت افکندند (و از نشر و اظهار آن خودداری کردند و از این خودداری مردم به گمراهی و ضلالت و فساد (کشیده شدن) حقایقی که از ایشان پیمان گرفته شده بود تا آن ها را به مردمان بازگویند و از آنان پوشیده ندارند. »

البته قابل ذکر است که سختی دین داری در دوران پیش از ظهور به دو صورت قابل تصور است که هردوی آن از آیات و روایات به دست می آید.

اول : وجود ناسالم اجتماعی و روابط نادرست و درهم ریخته و رواج اعمال ناشایست، انحطاط و انحراف ، بیداد و ظلم ، فساد و فحشاء دروغ و حیله گری و نیرنگ، بی اعتمادی و عدم وجود امنیت اجتماعی ، اقتصادی، سیاسی ... در جامعه است که زمینه را برای خروج انسان ها از دین و دینداری فراهم می کند و در واقع دین سوزی برخواسته از تابعیت هواهای نفسانی و لذت طلبی های افراد در جامعه و رسیدن به امکانات مادی و گرایش به رفاه طلبی ، تجمل گرایی و زیاده خواهی می باشد که روایات زیادی در این خصوص وارد شده است که ذکر آن خالی از حسن نخواهد بود.

دوم: انحطاط فکری و دین سازی و دین آرایی افکار و اندیشه های بشری و ارائه آن به جامعه بنام دین، که این موضوع خود شامل دین سازی انسانی توسط دست آوردهای علمی و فکری بشر می شود و نوع دین آن استفاده از متون دینی و آورده های انبیاء الهی لکن با دست بردهای ماهرانه و رنگ و لعاب دادن از خواسته ها و تمایلات خود که فرمایش امیر المؤمنین (ع) و روایات دیگر ذکر شد چنانچه قرآن هم در سوره نور/۵۵ به ذکر آن پرداخت اما عوامل انحطاطی اخلاقی دین سوزی مردم در جامعه هستند در روایات زیادی آمده

است که مردم در آخر الزمان دچار چه مصیبت‌ها و انحرافات اخلاقی و دینی می‌شوند که به نوبه خود در نابودی جامعه نقش بسزایی دارند.

در روایتی از پیامبر اکرم (ص) نقل شده است که فرمود:

«**بِهِ يَمْحُقُ اللَّهُ الْكَذْبُ وَ يَذْهَبُ الزَّمَانُ الْكَلْبُ**»^۱

«به دست مهدی (عج) خداوند دروغگویی را در (روابط اجتماعی) محو می‌کند و روزگار آزمندی (سختی و فشار) را به سر می‌آورد.»

همه ما می‌دانیم که دروغ در روابط اجتماعی، زمینه بیداد و ظلم و حق کشی و فساد و انحطاط است دروغ اطمینان و اعتماد افراد را به یکدیگر از بین می‌برد و جامعه را دچار بی‌اعتمادی و سوء ظن می‌کند و همانند خوره‌ای جان روابط اجتماعی سالم و درست را می‌خورد در حالی که دین توصیه به راستگویی و صداقت در گفتار و رفتار می‌کند و آن‌جا که در روایات به قباحت و زشتی دروغ تأکید شده است نشان دهنده این است که از اصول بهم ریخته و گسیختگی اجتماعی دروغ در رفتار و کردار و اندیشه است. دین و پیشوایان دینی، فرد دروغگو و جامعه دروغ پرور را به مرده‌ای تشییه کرده‌اند که هیچ اثری از خود ندارند.

امیرالمؤمنین (ع) فرمود:

«الْكَذَابُ وَ الْمَيْتُ سَوَاءٌ لَا نَ فَضْلِهِ الْحَىٰ عَلَى الْمَيْتِ الثَّقَهُ بِهِ فَإِذَا لَمْ يَوْثِقْ بِكَلَامِهِ فَقَدْ بَطَلَتْ حَيَاَتُهُ .»^۱

« دروغگو و مرده با هم برابرند زیرا برتیری انسان زنده بر مرده این است که می توان به آن اعتماد کرد پس زمانی که به کلام و سخن فردی اعتماد وجود ندارد پس حیات او باطل شده و همانند مرده است.»

جامعه دروغ پرداز و دور از صداقت هرگز زیبایی هدایت الهی را نخواهد داشت و از ضلالت و گمراهی رنج می برد.»

خداوند تعالی در سوره زمر / ۳ می فرماید:

« ان الله لا يهدى من هو كاذب كفار»

« بدرستی که خداوند انسان دروغگو و تکذیب کننده کافر را هدایت نخواهد کرد.»

دروغ بعنوان فاسد کننده هرچیزی بیان شده است امیر المؤمنین (ع) فرمود:

« الکذب فساد کل شیء»

دروغ فاسد کننده هرچیزی است» و در روایت دیگر همه خبائث به دروغ و دروغ پردازی نسبت داده شده است.

امام حسن عسگری (ع) فرمود:

«جعلت الخبائث في بيت و جعل مفتاحه الكذب»^۱

«همه زشتی ها و بدی ها در یک خانه قرار گرفتند و کلید آن را دروغ قرار دادند.»

یکی از راه های انحراف از دین و انحطاط در دین داری ، انحراف و انحطاط در شناخت معیارهای حق و حقیقت است. آن جا که اصول دین و معیارهای شناخت دین مورد دستبرد چپاولگران اندیشه و دین سازان ظاهر بین و سطحی نگر قرار گیرد. اصول از معیارهای اصلی خود خارج شده و افراد و جامعه را به انحراف و سقوط می کشاند و درست از نادرست ، سره از ناسره قابل تشخیص نیست. بد بختی و ناکامی جایگزین سعادت و کامیابی می نشیند و هیات اندیشه خود را بجای اعتقادات و باورهای درست جا می زند .

روایتی در وسائل الشیعه جلد ۱۱ ص ۵۱۴ از امام صادق نقل شده است که می فرماید:

«الا تعلم ان من انتظر امرنا و صبر على ما يرى من الاذى و الخوف فهو غداً في زمرةنا فإذا رأيت الحق قدمات و ذهب اهلة.»

«آیا می خواهید شما را آگاه کنم از کسانی که منتظر امر ما هستند (منتظران مهدی موعود) و برآنچه از اذیت و آزار و خوف و ترس به ما می رسد صبر می کنند پس آن ها فردای آن روز درخشان با ما هستند؟

(و آن کسان در چه شرایطی و وضعیتی زندگی می کنند امام آگاه می کند). پس زمانی به شما می رسد که حق مرده است و اهل آن از بین می روند.»

«و رایت الجور قد شمل البلاد»

«ظلم و جور و ستم و بیداد همه بلاد و کشورها را فراگرفته است.»

«و رایت القرآن قد خلق و احدث فيه مالیس فيه وجهه على الاهواء»

«قرآن را می بینی که متروک و کهنه شده است و چیزهایی را به آن بستند که از قرآن نیست و قرآن را براساس هواهای نفسانی و تمایلات شخصی و منفعت خود توجیه و تفسیر می کنند.»

در واقع قرآن مهجور می شود و مورد بهره برداری هدایتی قرار نمی گیرد چنانچه در سوزه فرقان / ۳۰ آمده است که رسول گرامی اسلام (ص) در روزگار رستاخیز به خداوند می فرماید:

یا رب ان قومی اتخاذوا هذا القرآن مهجوراً
 «خدي يا بدرستي که اين قوم من نسبت به قرآن بي توجهی رو داشتند و آن را مهجور نگه داشتند.»

« و رایت الدین قدانکفی کما ینکفی الماء »

دین را می بینی که همانند آب بخار می شود و از بین می رود.^۱

« رایت الدین بالرای و عطل الكتاب و احکامه »

« دین خدا را می نگری که با آراء شخصی تفسیر و کتاب خدا و قوانین آن تعطیل است. »

« و رایت اهل الباطل قد استعلوا علی اهل الحق »

« اهل باطل را می بینی که بر اهل حق برتری پیدا کردند. »

امروز ما شاهد استعلی و برتری حکومت های باطل و زورگو و مستکبر بر حکومت های حق و حق طلب هستیم ، امروز اصول دین و کتاب خدا از ناحیه آن ها ساخته می شود قضیه سلمان رشدی ، قرآن سازی سیاست مداران دنیا و مستکبران جهانی که امروز در مقابل دین خدا به آن دست می زند.

ایجاد و توسعه نظریه های ضد دینی تساهل و تسامع برای ترویج فساد اخلاقی و ریشه کن کردن اصول بنیادین اخلاقی و معنوی ، طرح نظریه قرائت های مختلف از دین ، پلورالیسم بجای خدآگرایی و توحید محوری ، شخصیت سازی های کاذب از افراد بی هویت بنام شخصیت های علمی و دینی و تزریق آن ها به کشورهای اسلامی ...

همه این ها در جهت دین زدایی و سوق دادن انسان بطرف یک زندگی مادی و حیات ماتریالیستی است و فاجعه عظیم و بزرگی که امروز و آینده بشر را مورد تهدید قرارداده است خروج انسان از اصول اولیه انسانیت و روآوردن به زشت ترین اعمال خلاف انسانی و عقلی و اجتماعی است ، روابط ناسالم جنسی ، برخورد تک جنسی با انسان ها کردن ، استفاده نامشروع از امکانات مادی ، مهجوریت جهان به روش تکنولوژی جدید جاهلیت ، استفاده از زنان برای جلب منفعت و انحطاط اخلاقی با روش تکنولوژی جدید (ماهواره ، اینترنت ، و رسانه های جمعی ...) کشtar وقتل و تجاوز به کودکان و زنان بسی دفاع در کشورهای کوچک و ضعیف ...

عقب نگه داشتن کشورها و ملت های جهان سوم ، محرومیت آن ها از برخوردی از تکنولوژی های جدید همانند : تکنولوژی و علوم هسته ای ، همه این ها اموری است که بشریت آینده را مورد تهدید قرارداده است.

و فاجعه عظیم سقوط انسانیت در انتظار ملتها و جهان فرداست که در این روایت امام صادق (ع) بعنوان ششمین پیشوای شیعیان و بنیان گذار مذهب جعفری به آن اشاره کرده است. می فرماید:

«و رأيت الشر ظاهراً لا ينبه عنـه و يعذر أصحابـه»

«شر و بدی را می بینی که ظاهر می شود و کسی از آن نهی نمی کند و آنرا باز نمی دارد و اصحاب و افراد شرور را معدور می دارند (یا شاید اشاره به این مطلب باشد که کسانی که باید نهی کنند عذر می آورند). »

«رایت الفسق قد شهرو و اکتفی الرجال بالرجال والنساء
بالنساء»

«فسق و فجور آشکار می شود و مردان در امور جنسی به مردان رو
می آورند و زنان به زنان اکتفا می کنند.»

اشاره به قانون همجنس گرایی و ازدواج همجنس دارد که امروز در برخی از
کشورها بصورت قانونی در آمده است و همچنین امروز کانال هایی از ماهواره
های دنیا، زنان را بعنوان دو همجنس در معرض دید همگان قرار می دهند و زنان
در امور جنسی به همدیگر اکتفا می کنند.

«و رایت المؤمن صامتاً لا يقبل قوله»

«مؤمن را می بینی که سکوت کرده و خاموش است و حرف های او
مورد توجه قرار نمی گیرد.»

امروز شاهد سانسورهای فراوان در خصوص سخنرانی ها - صحبت ها و پیام
های ایران اسلامی که بعنوان ام القری کشورهای اسلامی است از سوی سازمان
های جهانی و کشورها و رسانه های غربی هستیم . کمپانی های رسانه ای که
درجہان چنگال های خود را همانند خون آشامان بی رحم بر جهه های نحیف و
ضعیف رسانه های خبری فرو بردہ اند و برای اتزاق و حیات نشگین خود آنچه
خود بخواهند مخابره می کنند.

و دنیا را در هاله ای از بی خبری حاکمیت حق و حق مداری و دینداری قرار
داده اند تا آن جا که با وجود رسانه های خبری لحظه ای و آنی و مخابره خبرها

به صورت آن به آن ، دنیا از وضعیت مردم ایران و شرایط زندگی آن ها که یک شرایط عالی برای زندگی ، با وجود امنیت اقتصادی و سیاسی و فرهنگی و دینی است بی خبرند و مردم دنیا تحت سلطه مافیای خبری قرار گرفتند که مردم ایران و کشورهای اسلامی را تروپریست و ضد حقوق بشر و دارای زندگی قهقهایی و قرون وسطایی تلقی می کنند.

در حالی که خود در شرایط اسفبار فساد اخلاقی ، بیماری های ایدز ، تبعیض نژادی ، راه اندازی دریایی خون در کشتار مردم بی دفاع عراق و افغانستان و لبنان و فلسطین مظلوم بسر می برند و از آنجا که شائیتی برای انسان غیر غربی قابل نیستند دست به هرجایی می زنند.

دروغ گویانی هستند که در لباس راستگویی خود را به دنیا عرضه کردند و هیچ کس هم جلوی آن ها را نمی گیرد و مقابل آن ها ایستادگی نمی کند و به خود اجازه می دهند که به هر کس با تهمت زدن ها و دروغ پردازی ها به اهداف شوم خود برسند.

امام می فرماید:

« و رایت الفاسق یکذب و لا یرد علیه کذبه و فدیته.»

« فاسقی را می بینی که دروغ می گوید و کلام وارونه به مردم دنیا تحولی می دهند لکن کسی دروغ و تهمت آن ها را تکذیب نمی کند و جلوی آن ها ایستادگی نمی کند.»

«وَرَأْيُ الصَّغِيرِ لِيُسْتَحْقِرُ الْكَبِيرَ»

«خردسالان و کودکان، بزرگسالان را تحقیر می کنند و کوچک
می شمارند.»

در همین رابطه روایتی از رسول گرامی اسلام (ص) در بحار الانوار ج ۵۲ ص ۳۸۰
وارد شده است که فرمود:

«وَذَلِكَ عِنْدَ مَا تَصِيرُ الدُّنْيَا هُرْجًا وَ مَرْجًا وَ يَغْارٌ بَعْضُهُمْ عَلَى
بَعْضٍ فَلَا الْكَبِيرُ يَرْحَمُ الصَّغِيرَ وَ لَا الْقَوِيُّ يَرْحَمُ الْفَعِيلَ فَحَيْئُذْ يَا ذَنْ
اللَّهُ لَهُ بِالْخُرُوجِ»

«غیبت در هنگامی است که دنیا دچار آشتفتگی می گردد و مردمان
به یکدیگر می تازند، نه بزرگسالان به خردسالان رحم می کنند. و نه قدر تمدنان
بر ناتوانان در این هنگامه ها خداوند امام (غائب) را اجازه خروج می دهد.»
شاید دلیل به تحقیر کشاندن بزرگان از سوی خردسالان این باشد که آن ها بر
صغریان و کودکان رحم نمی کنند و اصول تربیت و پرورش بر اثر وجود
گسیختگی و درهم ریختگی از بین رفته و رعایت نمی شود و اصولاً قوانین
آموزشی و تربیتی جایگاه خود را از دست خواهند داد و هر کس براساس روش
و شیوه خود زندگی می کند.

فرد گرایی بر جمع گرایی، خواسته و تمایلات فردی بر قوانین و اعتبارات حقیقی
غلبه پیدا می کند و آنچه که امروز شاهد آن در جهان غرب هستیم که «

هر کس هر چیزی بخواهد باید به آن احترام گذاشت» حاکم می شود که امروز واقع شده است.

امام در ادامه می فرماید:

«و رایت الارحام قد تقطعت»

«صله ارحام و ارتباط خانوادگی قطع می شود.»

این فرمایش امام شاید ناظر بر این مطلب باشد که اساس خانواده به خطر می افتد و یک گستاخ روابط خانوادگی شکل می گیرد. خانواده به عنوان هسته اصلی اجتماعات دچار بی ثباتی و تزلزل می شود و پیوندهای خانوادگی گسیخته و سست می شود. مرد حقوق زن و زن حقوق مرد را رعایت نمی کند. فرزندان حرمت پدران و مادران را ندارند و مادران و پدران مسئولیت تربیت فرزندان را از یاد برده اند (که در بالا اشاره شد) و کسان از افراد خانواده و فامیل برده اند.

در روایت دیگر امام فرمود:

«و رایت العقوق قد ظهر و استخف بالوالدین.^۱

«نافرمانی و گستاخی آشکارست و بی حرمتی نسبت به والدین رایج

است.»

یکی از احتمالاتی که در این خصوص است این است که قطع ارحام با عدم شکل گیری اصل خانواده صورت می گیرد. آنجایی که انسان ها به جای شکل

^۱ - بخارج ۵۲ ص ۲۵۶

دادن به خانواده و ارج نهادن به آن به عنوان یک نهاد دارای روابط سالم جنسی برای تزاید نسل و زاد و ولد و تربیت افراد و پرورش آن ها برای اداره جامعه و جامعه پذیری آن ها ، روابط ناسالم جنسی و نامشروع را جایگزین کنند که کسی عهده دار تربیت فرزند نامشروع نمی شود و یا اصولاً خانواده ای شکل نمی گیرد.

فقط افراد در حد ارضای شهوات و تمایلات حیوانی خود با همدیگر رابطه برقرار می کنند و هر زمانی هم که بخواهند می توانند از همدیگر جدا شوند و کاری به کار همدیگر نداشته باشند چنانچه در فراز های دیگر از این روایت آمده است که امام صادق (ع) فرمود:

رأيت الغلام تعطى ما تعطى المرأة و رأيت النساء يتزوجن النساء ، و رأيت الرجال يتمنون بالرجال و النساء بالنساء و رأيت الرجل معيشه ومن دبره ومعيشة المرأة من فرجها و رأيت النساء يتخذن المجالس كما يتخذنها الرجال و رأيت الثانية في ولد العباس قد ظهر و اظهروا الخضاب و امتنعوا كما تمشط المرأة لزوجها و اعطوا الرجال الاموال على فروجهم و تنفس في الرجل و تغایر عليه الرجال.

«بچه های کوچک (پسر بچه ها) را می بینی که عمل شنیع لواط را انجام می دهند، عملی که زنان به آن دست نمی زند و زنان را می بینی که با

زنان ازدواجی کنند و عمل جنسی انجام می دهند (یعنی عمل سحق یا مساقه انجام می دهند)^۱

مردان را می بینی که تمايل و خواهش به طرف مردان دارند و زنان به طرف زنان.

مردان بواسیله عمل شنیع لواط زندگی خود را می گذرانند و معيشت آن ها از طریق خود فروشی به دست می آید و زنان هم بواسیله زنا و خودفروشی.

زنان را می بینی که همانند مردان مجالسی که مخصوص مردان است به پا می کنند و همانند مردان عمل می کنند (شاید اشاره ای باشد به میزبانی ها و پارتی های شبانه و خوشگذرانی های جمعی باشد که در این دوران متداول است، مجالس لهو و لعب، مشروب خواری، جشن های مبتذل و مجالس قمار بازی، مجالسی که برای استفاده از مواد مخدر برپا می شود، که همه این ها می توانند مصادقی از مجالس برپا شده باشد).

جنس مونث (اشارة به زنان فرزند آور دارد) را می بینی که فرزندان ترش رو و عبوس می آورند. باید گفت فرزندانی که از راه نامشروع، با تغذیه های ناسالم، استفاده مادر از مشروبات الکلی، مواد مخدر، حضور در محافل و مجالس لعب و لهو، ارتباط با مردان گوناگون، متولد می شوند وضعیتی بهتر از این نخواهد

^۱ مساقه در اصطلاح فقهی عمل جنسی زن با زن را می گویند همانند لواط که عمل جنسی مرد با مرد به آن اطلاق می شود که کفر این عمل در قوانین شرعی در صورت ثابت شدن ۱۰۰ ضریه تازیانه است، عده ای هم گفته اند که اگر مساقه گر متاهل باشد یعنی زن شوهر دار باشد حکم رجم جاری می شود و همچنین اگر مساقه تا چهار بار تکرار شود حکم آن قتل است

داشت و این‌ها همه ناشی از فاصله گرفتن انسان عصر غیبت است از آموزه‌های عالی دین و تربیت دینی.

در فراز دیگر می‌فرومايد:

«کان الزنا تمتدح به النساء و رایت البدع و الزنا قد ظهر و رایت ذوات الارحام ینکحن و یکتفی بجهن و رایت الرجل یاکل من کسب امراته من الفجور یعلم ذلك و یقیم عليه و رایت المراه یقهر زوجها و تعمل مala تشهی و تنفق على زوجها و رایت الرجل یکسی امرته و جاریته و یرضی بالدنی من الطعام والشراب و رایت النساء یبذلن انفسهن لاهل الكفره .»

«زنان زناکار مدع و تشویق می‌شوند و مورد احترام قرار می‌گیرند ، بدعت و زنا ظاهر و آشکار می‌شود و مردم با ارحام و محارم خود ازدواج می‌کنند و به آن‌ها اکتفا می‌کنند ، مردان را می‌بینی که از کارهای فجورانه و زناکارانه زنان خود امرار معاش می‌کند در حالی که خود می‌دانند و خود اقدام به این کار می‌کنند و راضی به این عمل هستند ، زنان را می‌بینی که در سلطه مردان هستند و عملی را انجام می‌دهند که هیچ میلی به آن ندارند و از این راه هزینه و خرج همسران و مردان را تامین می‌کنند ، مردان را می‌بینی که زنان و کنیزان را به کارهای ناپسند و ادار می‌کنند و آن‌ها را با بدترین غذاها و نوشیدنی‌ها سیر می‌کنند (به عبارت دیگر زنان و کنیزان را دور گردی و به بازی می‌گیرند و توسط این کار روزی می‌خورند) زنان را

می بینی که خود را برای اهل کفر و کافران بذل و بخشش می کنند. »

کنایه از تسلط اهل کفر و عزت و احترام پیدا کردن آن ها در جوامع انسانی و حاکمیت آن ها است.

المصیبت بالاتری که آخر الزمان گریبانگیر مردم می شود این است که امام می فرماید:

« و رایت البهائم ینکح و رایت البائهم تفوس بعضها بعضاً »
 « بهائم و حیوانات مورد ازدواج قرار می گیرند (کنایه از انجام عملی جنسی انسان با حیوانات است) و حیوانات را می بینی که طوری تربیت می شوند که بعضی در خدمت بعضی دیگر قرار می گیرند »

البته در برخی از کشورهای غربی حیوان نگه داری جزئی از زندگی آن ها شده است که بعضی آن ها را برای ارضاء عمل جنسی خود تربیت می کنند و می فرماید:

« و اظهروا الخضاب ...

« آرایش ها و خضاب و زیبائی ها آشکار می شود و مردان همانند زنان گیسوان و موهای خود را بلند می کنند و خود را شیوه زنان می نمایانند. »

این موضوع امروز برای ما محسوس و مورد مشاهده است در عصری که ما زندگی می کنیم شاهد نازک کاری ابروان مردان و بلند کردن موها همانند زنان هستیم ، مردان امروز کاملاً خود را آرایش و شبیه زنان می کنند ، نکته دیگر اینکه گرایش برخی از مردان به زنان در تبدیل تناسل جنسی خود زیاد شده است و عده ای خود را از مرد بودن به زن بودن رسانیده اند و عده ای بر عکس زنانی که تمایل به مرد بودن پیدا کنند .

امام می فرماید:

« و رایت المراه تصانع فروجهها علی النکاح الرجال »

« زنان را می بینی که اندام تناسلی خود را همانند اندام ازدواج مردان

می سازند .»

زنانی که وظایفی در قبال مردان خود دارند آن کار را برای همه مردان دیگر و دیگران و نامحرمان انجام می دهند – ظاهر شدن آرایش ها ، پوشیدن لباس های نامناسب ، به نمایش گذاشتن اندام و اعضای تناسلی شهوت آور و فساد انگیز ، که در نوع خود در زمانه ها بی نظیر است و سابقه ای در میان امت های گذشته نداشته است . دختران کم سن و سال و پسران نوجوان گرایش عجیبی به خود نمایی و خود آرایی پیدا کرده اند ، با کوچکترین فرصت هایی که به دست می آورند دنبال تجربه های جنسی و ارتباط با جنس مخالفند و این موضوع را بعنوان کاری مفتخرانه تلقی می کنند ، گاهی برخی از آن ها این رفتار ناسالم را ترویج

و به هم دیگر سفارش می کنند و این خبائث ها هست که حس دین گرایی و زندگی سالم اجتماعی را از بین می برد. امام در ادامه می فرماید:

واعطوا الرجال ...

«مردان تمام اموال و درآمدهای خود را صرف امور جنسی و اعمال شهوت رانی می کنند ، و تفوفس فی الرجل بچه ای که مال مرد است مردان دیگر آن را از آن خود می دانند و آنرا غیر از فرزند آن مرد می شمارند.»

در روایت دیگری امام صادق (ع) فرمود:

«ورایت الناس همهم بطونهم و فروجهم ، لا يبالون بما الكلوا و بمانكحوا و رایت الدنيا مقبله عليهم»

«همه کوشش مردم صرف شکم و مسایل جنسی می شود و در شکم و شهوت لاابالی و بی بند و بار اند و دنیا به آنان روی آورده است.»^۱

«و رایت الرجل ینفق المال غير طاعه الله و رایت العظيم من المال ینفق فی سخط الله و رایت الرجل اذا مربه يوم و لم یکسب فيه الدنب العظيم من فجور او بخس مکیال او میزان او غشیان حرام او شرب مسکر کیئبا حزیناً »

«مردان را می بینی که مال و ثروت خود را در غیر اطاعت خدا خرج می کند و بخش عظیمی از مال افراد و درآمد روزانه در راه طغیان و خشم و غصب خدا هزینه می شود و افراد روزی بر آن ها نمی گذرد مگر اینکه بر خود

لازم می بینند که گناه بزرگی مرتکب شوند و در روزی که فسق و فجوری انجام ندهند یا کم فروشی نکنند یا غش در معامله که حرام است مرتکب نشوند یا مشروبات الکلی مصرف نکنند آن روز بسیار محزون و ناراحت و غمگین هستند.»

راه و رسم کسب حرام در آخر الزمان باز می شود، گویا انسان‌ها از کسب حلال رنج می برند و آنچه برای آن‌ها لذت بخش است خوردن مال و کسب آن از راه حرام است. رشوه خواری، ریاخواری، مال دیگران را به غصب تصاحب کردن، سرقت و دزدی، کم فروشی، مغبون کردن دیگران، غش در معامله، اختکار، قاچاق – فروش اجناس مخرب همانند مشروبات الکلی، مواد مخدر، داروهای مخرب (مانند شیشه، کریستال...) معامله و قراردادهای غیر شرعی در قالب شرعی همانند مضاربه‌های امروزی، در آن زمان آشکارا صورت می گیرد. این امور غیرانسانی که با انگیزه‌های سود جویانه انجام می شود در روابط اجتماعی افراد جامعه تاثیر می گذارد و انسان‌ها در راه تحقق گناه و ترویج و تشویق آن متعدد می شوند.

امام علی (ع) در خطبه ۱۰۸ می فرماید:

«وصال الدهر صيال السبع العقور»

«روزگار چونان درنده خطرناکی حمله ورشده»

«و هدر فنيق الباطل بعد كظوم»

«و باطل پس از مدت ها سکوت نعره می کشد.»

«و تواخى الناس على الفجور و تهاجروا على الدين»
 «مردم در شکستن قوانین خدا دست در دست هم می گذاشند و در
 جدا شدن از دین متعدد می شوند.»

«و تحابوا على الكذب و تباغضوا على الصدق .»
 «و در دروغ پردازی با هم دوست و در راست گویی دشمن
 یکدیگرند .»

فاما كان ذلك كان الولد غيظاً

«فرزند با پدر دشمنی می ورزد.»

والمطر فيظاً

«و باران خنک کننده ، گرمی و سوزش آورد.»

و تغيف اللام حنيفاً

«پست فطر تان همه را جا پر می کنند.»

و تغيف الکرام غيضاً

«نيكان و يزرگواران كمياب می شوند.»

این بخشی از وضعیت مردم در دوران غیبت حضرت مهدی (عج) است که نشانه
 ای از دین و دیانت و رفتارهای دینی و حاکمیت آموزه های الهی در آن نیست.

در حالی که قرآن و روایات، جامعه دینی را جامعه ای سالم و بدور از خبائث های اخلاقی، اجتماعی و سیاسی و فرهنگی و دینی ترسیم می کند.

در ادامه حدیث امام صادق (ع) فرمود:

«و رایت سبیل الخیر منقطاً و سبیل الشر مسلوکاً و رایت بیت الله قد عطلَ و یؤمرو بتوكه و رایت الرجل يقول مala يفعله.»

«راه های خیر مسدود و بسته و راه های شر و بدی ها گشوده می شود (مردم راه های درست و هدایت شده را نمی پیمایند در حالی که در مسیر شر و بدی طی طریق می کنند و این بیانگر این است که اتحاد و همبستگی در پیمودن راه های ضلالت و گمراهمی و بدی ها وجود دارد و قباحت امر برای آن کار شر وجود ندارد.»

و راه های بد زمانی برای انسان باز می شود و انسان تن به آن تن در می دهد که طبیعت خود را به آن عادت داده باشد و از امور وجودی و فطری فاصله گرفته باشد و به نوعی از خود بیگانگی گرفتار شده باشد . به امور و احکامی عقلی توجهی نکند چرا که بسیاری از بدی ها و خوبی ها تشخیص آن به عقل است و جزء احکام عقلی هستند به عبارت دیگر ما قضایایی داریم که در برخی از علوم به آن ها قضایای مستقلیه عقلی می گویند یعنی عقل بدون کمک و ارشادات شرعی خود را ملزم به صدور آن می داند مانند : صداقت ، عدالت ، شرافت ، احترام به دیگران ، رعایت حقوق دیگران ، کمک به همنوعان ، توجه به انسانیت انسان ، برعکس - دروغ ، ظلم ، تضییع حقوق دیگران ، قتل ، خوردن مال یتیم ، بی توجهی به امور انسانی ، عدم رعایت حقوق همسایگان ... همه این ها را به

وادی قباحت می کشاند و در قبرستان زشتی ها و بدی ها دفع می کند و حکم به عدم انجام آن ها می کند وجود آن ها را تصدیق می کند اما انجام آن ها را ممنوع می داند.

جامعه ای که به این درد و بیماری بزرگ مبتلا شده است راه های خیر را می بندد در واقع عقل او به تعطیلی کشیده شده است و به الزامات عقلی پاییندی ندارد و قوانین بدیهی و ابتدای عقلی را هم زیر پا گذاشته است و در واقع خود از نعمت محروم شده و عقلانیت او زائل شده است و بر عکس وقتی راه شرو و بدی را به روی خود گشوده است، مسیر پیروی از هواهای نفسانی و طریق زندگی حیوانی را در پیش گرفته است.

شاید زندگی برتر از حیوانات چنانچه قرآن کریم در چند آیه شریفه آن ها را ترسیم کرده و به ما معرفی می کند. این تیپ انسان ها به مرحله ای رسیده اند که دیگر مشاعر و حواس آنها قدرت ارائه معرفت و شناخت درست به آن ها نمی دهد و آنچه مورد خروج و ورود یا صادرات و واردات و دستگاه وجودی آن ها است چیزی جز زیاله هایی حیوانی و برآورده های غیرانسانی و اعمال حیوانی نیست و چون قلب آن ها تحت تاثیر محیط های خارجی و تربیت بیرونی قرار گرفته است قدرت ارسال پیام درست و صحیح را ندارد و این نهایت مسیر ضلالت و گمراهی انسان است که در آخر الزمان گرفتار آن می شود. او گرفتار بیماری ها و دردهای لاعلاج جسمی همانند ایدز ، سرطان های ناشناخته ، قطع نسل و کاهش زاد و ولد با توجه به روابط نامعقول و نامشروع جنسی و عدم توجه به خانواده ، استفاده از ژنوم انسانی برای سوء استفاده های اخلاقی ، و همچنین مبتلا شدن به دردهای روانی و روحی همانند افزایش جنون و دیوانگی

بدحجابی و بی حجابی، تبلیغ برهنگی و فرهنگ عریان بودن، همانطور که امروز شاهد آن هستیم انسان هایی که بالباس های عریان و بنام پوشش در جامعه ظاهر می شوند؛ در حالی که پوشش آن ها حکایت از برهنگی و عریان بودنشان دارد و خود را مفت و مجانی در بازارهای هوایی نفسانی و سوء استفاده های جنسی و چشم چرانیهای خیابانی چوب حراج زدند و ارزش و اعتبار خود را در خود فروشیهای ظاهری و نمایش های مددگرایانه می دانند، کسانی که یا دارای عقده های روانی و کمبودهای معنوی دارند یا لباس کینه و عداوت و عناد را با دین خدا و دستورات و قوانین الهی پوشیده اند و همانند مردم دوران جاهلیت با انواع و اقسام روش ها و متدهای جدید در قالب مددگرایی، مدرنیستی می خواهند مبارزه کنند که اینهم از جهالت و نادانی آن ها است زیرا که دین خدا با این نوع روشها و شیوه ها نه از مردم گرفته می شود؛ نه نابود می شود و نه در مقابل این جاهلان و جوجه موجودات سر فرود می آورد بلکه این افراد هستند که هم خود ضرر می بینند و هم به دیگران ضرر و زیان وارد می کنند.

تیپ شناسی از انسان های دوران جاهلیت جدید و متmodern بظاهر مدرنیسم:
در سوره بقره آیه ۶ و ۷ می فرماید:

ان الذين كفروسواء عليهم الذرتهم ام لم تذرهم لا يؤمنون
« ختم الله على قلوبهم و على سمعهم و على ابصارهم غشاوه و لهم
عذاب عظيم»

«بدرستی کسانی که کفر ورزیدند (راه مقابله با هدایت الهی و ایمان را در پیش گرفتند و حقایق را می پوشانند و مسیر نادرست را طی می کنند). چه بیمشان دهی و چه ندهی برایشان یکسان است آن ها ایمان نمی آورند. خداوند بردل های آنان و برشنوایی ایشان مهر نهاده و بر دید گانشان پرده ای است و آنان را عذابی بزرگ است»

قرآن واقعاً چه زیبا و عالی تیپ شناسی عده ای را توصیف می کند، این همه آیات و نشانه، این همه نصرت خدا برای مومنان، این همه نعمت الهی که به مردم داده شد؛ از جمله قوانین الهی در روی زمین، پس از سال ها دوری انسان از خدا و دستورات نجات بخش او، حاکمیت نظام الهی در بین همه کشورهایی که لاف انسان پرستی، دموکراسی، مردم سalarی - رعایت حقوق بشر - آزادی - جامعه ای مدنی - زندگی مسالمت آمیز زده اند، در حالی که دنیا را به جنگ و صحنه های مشمثز کننده و چندش آور تبدیل کردند؛ امروز توسط نظام پربرکت جمهوری اسلامی تحقق یافته است. راههای هدایت و سعادت را برای ایرانیان و جهانیان گشوده است، قوانین و دستورات حیات بخش اسلام و قرآن را در صدر قوانین خود قرار داده و قانونگذاران را موظف به تطبیق وضع قوانین همه جانبه با آن کرده است دارای قانون اساسی متمدن و منطبق با فطری انسان ها و برگرفته از آموزه های دینی و قرآنی، سر لوحه قراردادن، عزت مندی و کرامت بخشی، نجات جوامع از یوغ استعماران، رهایی بشر از فضای لجن زار و متعفن اخلاقی و معنوی، هویت بخشی به جوانان و زنان و ملت ها، دفاع از حقوق حقه زنان در جوامع انسانی، سوق دادن ملت ها خصوصاً امت اسلامی را

به وحدت، همبستگی، اتحاد در مقابل دنیای کفر و استکبار، خصوصاً صهیونیست‌های بین‌المللی و اسرائیل تجاوزگر و غاصب را و همه این امور که مصدق راه گشایی و پیمودن مسیر خیر است را امروز با حضور نظام مقدس اسلامی به بنیانگذاری انسانی مجتهد و فقیه، عالمی آگاه و وارسته، انسانی الهی و پیامبرگونه (حضرت امام خمینی (ره)) و به رهبری انسانی فرزانه، آگاه، فقیه، مدیر و مدبر و شجاع و الهی در حال محقق ساخت است و آنان که از این مسیر عدول کنند و این نعمت الهی را از دست بدهنند به یقین دچار عذابی عظیم و بزرگ خواهند شد.

آیه قرآن چه بسیار تیپ انسان‌های گمراه و نمک نشناس را بیان فرمود که این گروه تمام عوامل صادراتی و وارداتی آنها یعنی حواس و مشاعر ظاهری و باطنی شان چیزی جز زیاله‌های اخلاقی، اعتقادی و اجتماعی چیز دیگری را رد و بدل نمی‌کنند و در واقع از حیز انتفاع حقیقی افتاده‌اند.

امروز انسان‌ها به خدا فرمان می‌دهند در جامعه آرمانگرایی الهی و اسلامی ما به خدا فرمان نمی‌دهیم، ما مامور مهندسی و سازندگی خانواده، اخلاق، جامعه و اجرای حکیمانه قوانین عقلی در زندگی خود هستیم، ما مسئول سعادت خود و دیگران هستیم. جامعه امام زمان (عج) جامعه مسئول و دیندار است. او نسبت به سعادت خود و سرنوشت خود احساس تکلیف و وظیفه می‌کند - جامعه امام زمان جامعه اخوت، برادری، اتحاد - یکرنگی، توکل - صداقت و عدالت و شرافت و کرامت است. انسان آخرالزمان همه این‌ها را از دست داده است. او

خدا را فرمان می دهد و خدا را تابع خود می داند، او علاقمند به تسلط بر خداست، آنچه خود می خواهد در حال تحمیل کردن است.

او امروز مسئول بهشت سازی و سعادتمندی واهی و خیالی شده است نه حقیقی. او با پیروی از بتان ساخته شده و پرستش خدایان دروغین و زر و زور و تزویر در سایه حمایتهای افکار به ظاهر اندیشمندانه و عقل وارانه که گونه های وارونه عقلی را سروته کرده و برعکس عرضه می کند، چهار نعل می تازد تا بتواند برخدا فائق آید و دین را در چنبره آرزوهای خود دفن کند و در عین حال امید به سعادت و نجات دارد که بسی خیال پردازی و هم سیری است.

او شکم خود را با غذاهای حرام و زیاله های متعفن پر کرده است و در عین حال انتظار سلامت را می کشد، انسان آخرالزمان چنان خود را کالای حراج بازارهای خودبیگانگی و خودپرستی، خود محوری کرده است که مشتریان او هم با دیدن و ضعیت هم نوع خود همانند آئینه از زشتی ها و خرافات زندگی و پلیدی های او متنفر شده اند و حاضر به ارزش و قیمت گذاری برای او نیستند. این ها همه در زمانی حاصل می شود که انسان از حقیقت و هویت اصلی خود فاصله گیرد. ساحت ملکوتی خود را به وادی فراموشی بسپارد و همانند حیوانات یا بدتر زندگی کند که قرآن در سوره اعراف ۱۷۹/ می فرماید:

«ولقد ذرانا لجنهem كثيراً من الجن والانس لهم قلوب لايفقهون بها و لهم اعين لا يبصرون بها و لهم اذان لايسمعون بها اولئك كالانعام بل هم اضل اولئك هم الغافلون.»

«و در حقیقت بسیاری از جنیان و آدمیان را برای دوزخ آفریده ایم چرا که دل هایی دارند که با آن حقایق را دریافت نمی کنند و چشمانی دارند که با آن ها نمی بینند و گوش هایی دارند که با آن ها نمی شوند. آنان همانند چهارپایان بلکه گمراه ترند. آری آن ها همان غافل ماندگانند.»

و در قرآن کریم علل رسیدن این انسان ها به این مرحله از سقوط و پستی بیان شده است. (فراموشی آنچه که به آن ها یاد آوری شد - خلاف حرکت توحیدی گام برداشتن) که در چند آیه قرآن آمده است.

۱- در سوره اعراف آیه ۱۶۵/۱۶۶ فرمود:

«فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَ اخْذَنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَيْسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسِقُونَ، فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا عَفُوا عَنْهُ قَلَنَا لَهُمْ كَوْنُوا قَرْدَهٖ خَاسِئِينَ.»

«پس هنگامی که آنچه به آنها تذکر داده شده بود از یاد برداشت کسانی که از کار بد باز می داشتند نجات دادیم و کسانی را که ستم کردند به سزای آنکه نافرمانی می کردند به عذابی شدید گرفتار کردیم و چون از آنچه نهی شده بودند سرپیچی کردند به آنان گفتیم «بوزینگانی باشید رانده شده».

البته این عذاب، مورد خواست خداوند نیست و همه اینها ناشی از سوء عمل و افکار بشر است چرا که در سوره نساء ۱۴۷ فرمود:

ما يفعل اللہ بعذابکم ان شکرتم و أمنتم و كان اللہ شاكرا
علیماً.

«اگر سپاس بدارید و ایمان آورید خدا می خواهد با عذاب شما چه کند؟ خدا همواره سپاس پذیر (حق شناس) داناست.»

۲- در سوره اعراف ۵۱ فرمود:

الذين اتخذوا دينهم لهواً و لعباً عزتهم الحياة الدنيا فال يوم
نساهم كما نسوا لقاء يومهم هذا و ما كانوا بآياتنا يجاهدون.

«همانان که دین خود را سرگرمی و بازی پنداشتند و زندگی دنیا مغروشان کرد پس همان گونه که آنان دیدار امروز خود را از یاد برداشتند و آیات ما را انکار می کردند . ما هم امروز آنان را از یاد می بریم.»

بشر با این وضع به کفر پناه می آورد و زندگی کفرانه را پیشه خود می سازد چرا که مسخره کردن ، مغروش شدن به دنیا ، فراموشی آخرت و انکار آیات الهی همه از نشانه های کافران است .

قرآن می فرماید **الكافرين الذين اتخذوا دينهم** و در واقع احکام دین را که جدی است به بازی می گیرند و در عوض دنیا که بازیچه ای بیش نیست را

جدی گرفتند و اعلموا انما الدنیا لعب و لهو - گویا با این کار می خواهند دین را به حقارت بکشند که این امر سبب ذلت و خواری آن را در آخرت بهمراه دارد و اینها در آخرت التماس می کنند چرا که چنان فریفته دنیا شدند که این فریفتگی به دنیا زمینه‌ی بازی گرفتن دین را برای آنها فراهم آورد و زمینه بدبختی آنها را بستر سازی کرد.

اینها همه سبب محرومیت انسان را تشریع می کند که این سرنوشت شوم را خودشان برای خویشتن فراهم ساخته اند این امور سبب شد که آنها در لجن زار شهوات فرو روند و همه چیز حتی رستاخیز را به دست فراموشی بسپارند و گفتار پیامبران و آیات الهی را انکار کنند لذا این فراموشی و انکار، فراموشی و انکار، فراموشی روز قیامت را بهمراه خواهد داشت و در واقع کیفر مناسب با اعمال داده می شود و براساس این آیه نخستین گمراحتی و انحراف زمانی در انسان شروع می شود که فرد مسائل سرنوشت خود را جدی نگیرد و با آنها به عنوان یک سرگرمی و بازیچه رفتار کند.

۳- سوره توبه/۶۷: در مورد عملکرد منافقین و انسانهای دو رو فرمود:

نَسُوا اللَّهَ فَسُيِّرْهُمْ أَنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ - وَعَدَ اللَّهُ
مُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هُنَّ حَسِيبُهُمْ وَ
لَعْنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ

«خدا را فراموش کردند. پس خدا هم فراموششان کرد. در حقیقت منافقان فاسق هستند. خدا به مردان دو چهره و منافق و کفار، آتش جهنم را

و عده داده است . در آن جاودانه اند . آن آتش برای ایشان کافی است و خدا لعنتشان کرده و برای آنان عذابی پایدار است . »

این آیه شریفه علاوه بر این که هشدارهای محکم و وجود خطرات مخرب برای آگاهی جامعه اسلامی بیان فرمود . علل و عوامل سقوط فرد و جامعه را هم بیان می کند و آن این که اولاً زن و مرد در اصلاح یا تخریب و انحراف جامعه نقش اساسی و همدوشی دارند ، جامعه همیشه مستعد پرورش منحرفین و مجرمین مختلف است همان طوری که بستری برای رشد و تکامل مادی و معنوی بشر است .

اگر جامعه بخواهد سالم بماند باید آسیب شناسی خود را داشته باشد نتیجه غفلت از این امر و دوری از قانون الهی و عدم توجه به کانون هدایت و رهبری الهی دوری از رحمت الهی و غوطه ورشدن در فساد و تباہی است و در آخرت عذاب پایدار و همیشگی .

جامعه ای که خدا را فراموش کرده باشد خیر رسانی در او وجود ندارد و همیشه در هاله ای از شرور زندگی می کند دارای زندگی تاریک و سیاهی است روشنایی نور امید رسیدن به کمال در آن سو سو نمی زندو در این میان اشاعه فحشا و دعوت به منکرات از کالای اساسی ترویج و توزیع این بازار سیاه زندگی بشر است و به نظر می رسد چون انسان لجاجت در این امر می کند و از خود در مسیر انحرافات مقاومت نشان می دهد و حاضر نیست زیر بار حرف خدا و رسول او برود عذابی متناسب با نوع حرکت و زندگی منافقانه لجوچانه و

فسادگونه اش برای او در نظر گرفته می شود و چون بنای رهایی از عذاب فساد و فحشاء و کج روی ندارند؛ خداوند عذاب مقیم را برای آن ها در نظر گرفته است که بخشی از آن در دنیای مادی و این جهانی بشر محسوس است که در سوره سعد ۱۴ محور کلی این عذاب متناسب را بیان فرمود:

فذوقوا بما نسیتم لقاء يومكم عهذا انا نسيناكم و ذوقوا عذاب
الخلد بما كنتم تعقلون .

« پس به سزای آنکه دیدار این روز تان را از یاد بر دید عذاب را بچشید ما نیز فراموشтан کردیم و به سزای آنچه انجام می دادید عذاب جاودان را بچشید.»

چنانکه در سوره مبارکه جاثیه / ۳۴ هم به این موضوع اشاره دارد و در مقابل هم انسان هایی که از این انحرافات و کج روی ها و خلاف اندیشی ها بدور هستند وضعیت آن ها را هم تشریح کرد و در آیه ۱۹ سوره سجده فرمود:

اما الذين آمنوا و عملوا الصالحات فلهم جنات المأوى نزلأ بما
كانوا يعلمون .

«اما کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته کرده اند به پاداش آنچه انجام می دادند در باغ هایی که در آن جای می گیرند، پذیرایی می شوند.»

این آیات شریفه که به عنوان نمونه در خصوص علل و عوامل سقوط و پستی انسان ها مطرح شد در بردارنده این موضوع است که فراموشی خدا، عاملی برای کفر، کج روی و کج اندیشه محسوب می شود که نتیجه فساد، فحشا، فسق و فجور و در هم ریختگی امنیتی و سلب آرامش و آسایش مردم جامعه می باشد. در این نوع جامعه هرگونه اتفاقی ممکن است بیافتد و هر لجن زار و سرچشمه فاسدی سرازیر نهرهای زندگی اجتماعی شود.

از ویژگی های آخر الزمان جمع آوری و پر کردن این قنات های متعدد زندگی بشر است. دوران سعادت آوری و کمالمندی انسان ها محسوب می شود بشرط این که آدم ها بخواهند به آن برسند و الا دین اسلام و ایمان آوردن برای هیچ کس اجباری و تحکمی نیست.

«قد تبین الرشد من الغى»
لا اکراه فى دین و خداوند تعالی سرنوشت هر قومی را در اختیار او گذاشت.

در سوره رعد ۱۱/۱۱ می فرماید:

ان الله لا يغير بقوم يغير و اما بانفسهم
«بدرستی که خداوند سرنوشت هیچ قومی را تغییر نمی دهد مگر اینکه خود در سرنوشت خود اعمال اختیار کنند و بخواهند راهی را برگزینند»

همانگونه که این موضوع را در سوره انفال ۵۳ تبیین نمود، اینها بخشی از گفتارها و رسیده‌های روایی و حدیثی از پیشوایان بزرگوار از جمله امام صادق(ع) برای ما است که وضعیت آخر الزمان را تشريع می‌کند که دین داری را از محالات بیان می‌کند اما کسانی که در آن زمان اهل نجات و رستگاری هستند و دین شان حفظ می‌شود کسانی هستند که دارای ایمان و اعتقاد راسخ هستند به مصدق آیه شریفه سوره صف ۴ که فرمود:

«کانهم بنیان مرصوص» هستند همچون بنایی ریخته شده از سرب اند و این ویژگی به دست نمی‌آید مگر این که انسان در راه خدا و استواری دین در مقابل همه ناملایمات از خود استواری نشان دهد و استقامت کند. «و استقم كما امرت» باشد. مصادیقی از راههای نجات یافتنگی بیان می‌شود. از نگاه قرآن کریم و معارف اهل بیت(ع) کسانی که اهل ایمان هستند، نجات یافته اند:

در سوره حجرات ۱۵ می‌فرماید:

انما المؤمنون الذين آمنوا بالله و رسوله ثم لم يرتابوا و جاهدوا
بامرهم و انفسهم في سبيل الله أولئك الصادقون.

«در حقیقت مومنان کسانی اند که به خدا و پیامبر او ایمان آورده و شک در وجود آنها نیست و با مال و جانشان در راه خدا جهاد کرده اند ایناند

که راست کردارند راستگویی و صداقت در اعتقاد و عمل و گفتار در سایه ایمان بدست می آید مومنین هستند که راستگو باقی می مانند»

و یا در آیه ۱۰ این سوره می فرماید:

انما المؤمنون أخوه فاصلحوا بين أخويكم
 «مومنان برادر یکدیگرند پس میان برادرانتان را سازش دهید»

در آیه ۷ این سوره فرمود:

و لكن الله حبيب اليكم اليمان و زينه في قلوبكم و كره اليكم الكفر و الفسوق و العصيان هم الراسدون
 «لیکن خدا ایمان را برای شما دوست داشتنی گردانید و آن را در دلهای شما بیاراست و کفر و پلید کاری و سرکشی را در نظرتان ناخوشایند ساخت و آنان که چنین اوصافی را دارند ره یافته گاند.»

در سوره آل عمران ۱۰۳/ قرآن کریم از نشانه های ایمان و دینی را چنگ زدن به رسیمان الهی بیان می کند و می فرماید:

واعتصموا بحبل الله جمِيعاً ولا تفرقوا واذكروا نعمت الله عليكم اذكنتم اعداء فالله بين قلوبكم فاصبحتم بنعمته اخواناً.

«و همگی به رسماًن خدا چنگ زنید و پراکنده نشوید و نعمت خدا را برخود یاد کنید آنگاه که دشمنان یکدیگر بودند پس میان دل های شما الفت انداخت تا به لطف او برادران هم شدید.»

در آیه ۱۰۵ می فرماید:

ولَا تَكُونُوا كَالذِّينَ تَفَرَّقُوا وَاتَّخَلَّفُوا مِنْ بَعْدِ مَاجِاءِ هُنَّ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

«و چون کسانی مباشد که پس از آن که دلایل آشکار برایشان پراکنده شده و با هم اختلاف پیدا کردند و برای آنان عذابی سهمگین است.»

تا این جا به بخش کوتاهی از بیان قرآنی و فرمایشات روائی اهل بیت (ع) با سرلوحه قراردادن روایتی از امام صادق (ع) در خصوص جامعه سالم و ارتباط آن با فرهنگ انتظار پرداختیم؛ گرچه روایتی که بیان شد بسیار طولانی و عریض و طویل است که خواننده عزیز را ارجاع به منابع اسلامی جهت آگاهی بیشتر از وضعیت دین و دینداری در آخر الزمان می دهم خاصه کتب روائی و سایل الشیعه جلد ۱۱ - اصول و فروع کافی - نهج البلاغه - مستند امام باقر(ع) و امام صادق(ع) که امید است با بهره گیری از الطاف قرآنی و بیانات هدایت گرایانه اهل بیت (ع) در فراهم نمودن زینه ظهور امام زمان (عج) نقش ایفا کنیم و در اصطلاح امور و جامعه اسلامی و مومنین و مومنات تلاش کنیم تا انشا... در زمرة سربازان خالص آن امام عزیز باشیم.